

Aan Leden gemeenteraad Vijfheerenlanden (persoonlijke mail)

Vijfheerenlanden, 29 mei 2019

Betreft: reactie lokale en regionale kringloopbedrijven op de plannen van Avres en Het Goed

Geachte leden van de gemeenteraad Vijfheerenlanden

De Zeven ongesubsidieerde non-profit kringloopstichtingen in resp. Gorinchem, Leerdam, Vianen, Arkel, Lexmond en Ameide, komen op voor de belangen van hun ca. 265 medewerkers die om uiteenlopende redenen bij deze organisaties werkzaam zijn

Deze stichtingen wordt gerund voor en door de inwoners van de betreffende gemeentes en leveren een waardevolle bijdrage voor mens en milieu. Alles wat er wordt verdient gaat direct terug naar de gemeenschap. Dat doen de stichtingen -in sommige gevallen al 27- jaar zonder winstoogmerk of subsidies.

De voorgenomen komst van het nieuw te vestigen commerciële Kringloopwarenhuis in de regio; een BV waarin enerzijds het publieke AVRES en anderzijds de commerciële kringloopketen 't Goed in participeren zouden vormt een acute bedreiging voor het voortbestaan van de lokale stichtingen. De onderbouwing van deze zorgen wordt (in een eerste aanzet) in bijgaand document geschetst; op juridische, bedrijfseconomische, bestuurlijke en ethische gronden.

Sedert enkele weken zijn de stichtingen in gesprek met de lokale bestuurders over dit -door de voorgaande bestuurders opgetuigde- dossier. Wij vertrouwen erop dat de bereidwilligheid die wij bij hen zien om een oplossing te vinden voor de grote gevolgen van het onverkort doorzetten van dit plan, door de raden wordt gedeeld.

Namens de besturen van de regionale kringloopstichtingen

Rienk van Splunder | Annelies Nagel

Reactie kringloopwinkels op voorstellen Avres en Het Goed

1) Wie zijn wij?

De (vertegenwoordigers van de besturen van de) stichtingen kringloop in de gemeenten Gorinchem, Molenlanden en Vijfheerenlanden met winkels in Ameide, Arkel, Gorinchem, Leerdam, Lexmond en Vianen. De stichtingen zijn zelfstandig maar werken op praktische wijze (niet geïnstitutionaliseerd) samen.

In deze kringloopwinkels/bedrijven zijn circa 15 beroepskrachten en 250 vrijwilligers actief.

2) Wat doen wij als een kringloopwinkel/bedrijven?

Onze statutaire doelstellingen kunnen in woorden verschillen maar zijn qua strekking gelijk:

- Stichting zonder winstbejag
- Hergebruik van afvalproducten
- Mogelijkheden voor ontwikkeling, participatie en re-integratie
- Ruimte voor financiële (en materiële) ondersteuning van sociaal maatschappelijke activiteiten binnen onze gemeenten
- Milieueducatie en informatie

Al onze stichtingen zijn ontstaan uit particulier initiatief (tegenwoordig ook wel 'burgerinitiatieven' genoemd) en werken zonder subsidie, ook voor activiteiten op het terrein van participatie en re-integratie worden geen vergoedingen ontvangen.

Naast een groep vrijwilligers die het gewoon leuk vindt om bij een kringloop actief te zijn of de kringloop als een ontmoetingsplaats zien om de eenzaamheid te doorbreken, worden de plaatsen onder andere ingevuld door mensen met een taakstraf, vanuit een penitentiare inrichting, opstapbanen, (maatschappelijke) stageplaatsen voor scholen, werkervaring - en re-integratieprogramma's.

Wij werken onder andere samen met Avres, lokale stichtingen op het terrein van participatie, Waardlanden, Vluchtelingenwerk, scholen, maatschappelijke instellingen en reclassering.

3.a) De plannen van Avres en Het Goed: Overleg en betrokkenheid

In de voorstellen aan de drie gemeenteraden wordt aangegeven dat er overleg heeft plaatsgevonden met de lokale kringloopbedrijven. Dat is zo: per gemeente werden bestuursleden van stichtingen door wethouders geïnformeerd over de plannen. Dit in een laat stadium nadat de plannen al in een vers stadium waren. Met kritiek en/of vragen en of concrete toezeggingen is niets gedaan, de teksten van de aan de Raden voorgelegde notities in ten opzichte van de eerste teksten, voor wat betreft de principes, ongewijzigd. Een ons verzoek van 16 december 2018 voor een gezamenlijk overleg van bestuur met het bestuur van Avres werd niet in gegaan: er was immers overleg op gemeentelijk niveau geweest...

Een verklaring van deze handelswijze ligt wellicht in het verdere verleden. De plannen voor de oprichting van een kringloopwinkel op initiatief van Avres dateren van 2017. De aanbesteding die toen op initiatief van Avres plaatsvond heeft handenvol (gemeenschap) geld gekost heeft maar niets opgeleverd. De door Avres gestelde voorwaarden bleken niet enkel voor de lokale/regionale

kringloopbedrijven onhaalbaar maar ook de zgn. ‘professionele’ kringloopbedrijven konden of wilden niet aan de gestelde voorwaarden voldoen. Ook in deze periode bleek het ondanks verschillende verzoeken daartoe niet mogelijk om als lokale kringloopbedrijven in overleg te geraken met de besturen van Avres en/of Waardlanden.

In de afgelopen maanden zijn er contacten op lokaal niveau geweest die uiteindelijk hebben geleid tot een overleg tussen de ‘Avres wethouders’, hun ambtelijke ondersteuners en vertegenwoordigers van de lokale kringloopbedrijven op 29 mei 2019, twee dagen voordat in Vijfheerenlanden de commissie Welzijn, Onderwijs en Sport in de gemeente Vijfheerenlanden wordt gevraagd een advies op te stellen voor de Raadsvergadering van 13 juni a.s. Dit overleg was wederzijds zinvol. Door wethouders werd aan het slot van de bijeenkomst aangegeven behoefte te hebben aan een nader beraad. Bij het schrijven van dit commentaar was de reactie van wethouders nog niet bekend.

Vraag blijft overigens, ook voor de gemeenteraden, in hoeverre de plannen al niet vast staan. Dat gevoel wordt extra versterkt door een filmpje van Avres en Het Goed. Kijk naar(https://www.youtube.com/watch?v=jHhcph_s1UM&feature=youtu.be)

Samenwerken vraagt o.i. aan partijen om niet tegenover elkaar te gaan staan maar te zoeken naar een werkwijze waarbij de kernwaardes van de samenleving behartigd kunnen worden.

In deze paragraaf over ‘Overleg en betrokkenheid’ kan het contact met Het Goed, die volgens de teksten streeft naar actieve samenwerking’ niet onvermeld blijven. Er zijn in de afgelopen maanden enkele contacten geweest, enkel op initiatief van de kringloopbedrijven. Concrete afspraken konden niet worden gemaakt omdat Het Goed eerst de besluitvorming wil afwachten.

3.b) De plannen van Avres en Het Goed: de businesscase

Vooropgesteld, wij beoordelen het principe van samenwerking van SW-bedrijf, kringloop en gemeenten zonder meer positief. Er zijn immers gezamenlijke doelstellingen en belangen. Zie ook de initiatieven van de Overheid met het initiatief ‘VANG, Circulaire Ambachtscentra. Het door kringloop Leerdam geïnitieerde werkbezoek aan de kringloopbedrijven in Oss gaf de deelnemers (vanuit de gemeenten, Avres, Waardlanden en onze kringloopbedrijven) inzicht dat het goed mogelijk is om elkaar te versterken en de resultaten op doelstellingen te vergroten. Wij betreuren het dat het niet mogelijk is geweest om de ideeën die er na het werkbezoek aan Oss werden uitgewisseld (o.a.) het voorstel om als gemeente Leerdam om samen met Waardlanden, de kringloop en SW-bedrijf Avres een ‘Leerdamse pilot’ op te zetten, wat mogelijk model zou kunnen staan voor de nieuwe gemeente Vijfheerenlanden, nader uit te werken, werd genegeerd. Het zijn dus ook onze plannen maar dan wel zonder ons.

Vragen en opmerkingen bij de businesscase van Avres/Het Goed

Bij de rechtspersoon:

- De op te richten BV is (in tegenstelling wat Avres eerder aangaf) een rechtspersoon met winstoogmerk waarvan het dividendbeleid in de concept statuten geregeld is geregeld en verder is uitgewerkt in de concept aandeelhoudersovereenkomst;

- Voorts zal de rechtspersoon twee aandeelhouders kennen, te weten Avres en Het Goed Participatie BV, die als gevolg van hun bezit afhankelijk van de financiële ontwikkelingen de waarde van hun aandelenpakket zullen zien stijgen of dalen. De mededeling dat winsten zullen worden terug geïnvesteerd in de onderneming doet daaraan niet af, dit zal immers de waarde van het aandelenbezit doen stijgen, hetgeen zich zal materialiseren ten faveure van de aandeelhouders ingeval van verkoop van de onderneming (zoals Eneco) danwel in geval van liquidatie;
- Opmerkelijk feit is dat in de aandeelhoudersovereenkomst onder artikel 5 lid 6 is bepaald dat een beoordelingsverklaring ter zake van het financiële reilen en zeilen van de onderneming dient te worden afgegeven door de accountant van Het Goed Franchise & Management BV, een volle zustermaatschappij van aandeelhoudster Het Goed Participatie BV. Van de vereiste onafhankelijkheid te dier zake is dan ook volstrekt geen sprake;
- Ander opmerkelijk feit is dat er genoeg wordt genomen met een beoordelingsverklaring en niet met een controleverklaring waarmee financiële gegevens worden geanalyseerd en onderbouwd. Deze vraag is temeer relevant omdat er binnen het werkgebied van Avres gemeenten zijn die dienaangaande een stringent beleid voeren (eis voor controleverklaring 'omdat het immers om een hoop gemeenschapsgeld gaat');

Bij Bestuur en bevoegdheden:

- In de concept aandeelhoudersovereenkomst zijn een aantal bestuursbesluiten gestipuleerd die goedkeuring vooraf van de aandeelhoudersvergadering behoeven zoals dat is bepaald in artikel 9 lid 5 van de statuten. Onderdeel 2. van ditzelfde artikel stelt echter dat het ontbreken van een dergelijke goedkeuring de bevoegdheid van de bestuurder niet aantast. Dat betekent dat ook indien die goedkeuring niet wordt verleend, bestuurder alsnog naar eigen inzichten kan handelen. Wij merken daarbij op dat een goedkeuring zoals hiervoor bedoeld alleen bij volstreekte meerderheid van stemmen kan worden verleend. In onderhavig geval, waar beide aandeelhouders ieder 50 % van het stemrecht hebben kan ingeval van een patstelling het bestuur alsdan ongehinderd handelen naar eigen inzicht.
- In het ernstigste geval kan in een dergelijke situatie niet worden teruggevallen op het middel van schorsing of ontslag van de bestuurder, nu in de statuten is bepaald dat daartoe een tweederde meerderheid in de AvA vereist is, hetgeen impliceert dat de bestuurder, danwel één van diens dochter- of zusterondernemingen, zelf zal moeten stemmen voor diens schorsing en/of ontslag.
- Weliswaar is in de aandeelhoudersovereenkomst geregeld hoe te handelen in geval van staking der stemmen, echter de daarin beschreven alsdan te volgen procedures zijn dermate tijdrovend dat in een voorkomend geval niet adequaat kan worden gehandeld en bestuurshandelingen onmogelijk kunnen worden tegengehouden.

- Voorts is de aandeelhoudersovereenkomst eenzijdig opzegbaar door één der aandeelhouders (met inachtnaam van een opzegtermijn van 12 maanden) zoals bepaald in artikel 1 lid 3 van de aandeelhoudersovereenkomst. Die zal dan ook alsdan niet langer bindend zijn.
- Volledigheidshalve merken we hierbij op dat, hoewel in de gepresenteerde plannen de exploitatie beperkt wordt tot de regio Gorinchem, het bestuur autonoom en zonder goedkeuring van aandeelhouders kan besluiten ook in andere, omliggende gemeenten vestigingen te openen met een gelijk doel.

Bij de exploitatierekening:

- In het door Avres gepresenteerde businessplan “K&M” is een vijfjaarsbegroting opgenomen. Uit de toelichting daarop valt op te maken dat een aantal posten daarin niet zijn opgenomen, te weten:
 - Een inzamelvergoeding aan Het Goed c.s. van € 1, - per inwoner
 - De compensatie aan Waardlanden
 - De compensatie aan Waardlanden tijdens Avres in het eerste boekjaar
 - De rentelasten van de achtergestelde leningen
- De begroting toont een winkelomzet in het eerste jaar van € 416.000, in de jaren daarna gestaag oplopend. In het kader van de door de Branchevereniging Kringloopbedrijven Nederland ingeschatte omzetspotentieel van ca. € 650.000 in een gemeente met een omvang als Gorinchem is dat niet onhaalbaar, indien ervan zou worden uitgegaan dat de bestaande kringloopbedrijven hun marktaandeel geheel, althans goeddeels aan de nieuwe vennootschap zullen verliezen. De door Avres begrote winkelomzet is gelijk aan een marktaandeel van 64 % in het eerste jaar, oplopend tot 94% in het vijfde jaar.
- Ter zake van de compensatie aan Waardlanden is aangenomen dat dit een jaarlijks terugkerende kostenpost is, die alleen in het eerste jaar zal worden gecompenseerd door Avres. Waardlanden heeft zelf dit tekort begroot op een bedrag van € 200.000 jaarlijks.

Onderstaand is de door Avres overgelegde begroting aangevuld en gecorrigeerd met hetgeen hiervoor is vastgesteld:

In euro's X 1.000

	2019	2020	2021	2022	2023
Begroot resultaat	- 29	-14	11	39	57
Compensatie Waardlanden	109	110	115	120	125
Inzamelverg. 't Goed (Gorcum)	35	35	35	35	35
Intrest leningen	5	5	5	5	5
Eénmalige compensatie Avres	109	0	0	0	0
Gecorrigeerd resultaat	-69	-164	-144	-121	-108

Bij de financiering

- Aandeelhouders stellen bij aanvang een achtergestelde lening ter beschikking van € 500.000. De begrote investeringen bedragen € 442.500, zodat een bedrag van € 57.500 als vrij werkkapitaal resteert, o.m. om verliezen te financieren. Over de vijfjaarsperiode van de begroting laat het deficit in geldmiddelen een saldo zien van € 548.500, hetgeen aannemelijkerwijs door aandeelhouders zal dienen te worden bijgefinancierd. Over de wijze waarop dat zal geschieden wordt in de stukken geen mededelingen gedaan. Uitgangspunt hierbij is dat de uit afschrijvingen voortkomende kasstromen zullen dienen te worden aangewend voor herinvesteringen.
- De door aandeelhouders te verstrekken achtergestelde leningen dienen binnen 10 jaar te worden afgelost. De gecorrigeerde begroting toont dat geen aflossingscapaciteit aanwezig is binnen de exploitatie van de onderneming, integendeel.
- De vraag rijst dan ook of de titel “lening” hier terecht is, en of deze verstrekkingen niet als kapitaalsstorting dienen te worden aangemerkt, en derhalve niet langer resultaatsneutraal in de boeken van aandeelhouders mogen worden opgevoerd.

4) Onze beoordeling van de plannen

Onlangs de positieve beoordeling van het principe van samenwerking tussen diverse partijen maken de lokale kringloopbedrijven zich echter grote zorgen over de mogelijke consequenties v.w.b. hun positie als gevolg van de vestiging van Het Goed Gorinchem.

- De positie van Kringloop Gorinchem wordt o.i. direct bedreigd. In Gorinchem is volgens de cijfers van de branchevereniging BKN geen plaats voor een kringloop met de omvang zoals Avres/Het Goed dat voor ogen heeft wat ten koste gaat van de huidige kringloop en Gorinchem en/of van de kringloopwinkels in de regio;
- Als Het Goed Gorinchem het gewenste volume niet ‘uit Gorinchem kan halen’ zullen de activiteiten van Het Goed zich naar verwachting uitbreiden naar de *Avres/ Waardlanden regio en zich niet enkel beperken tot het ophalen van textiel;

Onze conclusie is, dat naast vragen over de juridische vormgeving er, op basis van het voorliggende businessplan niet enkel grote zorgen zijn voor de bestaande kringloopwinkels maar bovenal voor de gevolgen daarvan:

- Bij het voorliggende businessplan moet de vraag worden gesteld of dit realistisch is en de basis kan zijn voor een gezonde bedrijfsvoering en daarmee continuïteit voor de langere termijn;
- De huidige kringloopwinkels worden op basis van het businessplan direct in hun bestaan bedreigd, nu of in de nabije toekomst wat zal leiden tot reductie of verlies van de huidige werkervaringsplaatsen voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt die nog geen verdien capaciteit hebben;

- Gevolg zal zijn dat bestaande activiteiten van lokale 6 non-profit organisaties die allen voortkomen uit burgerinitiatief, in hun voortbestaan worden bedreigd door bedrijf met winstdoelstelling wat gefinancierd wordt met gemeenschapsgeld.

5) Wat vragen wij:

Aan eenieder:

Beoordeel de plannen op hun realiteit, zorg dat u besluiten neemt op basis van betrouwbare cijfers;

Aan de gemeenteraden:

- In de komende weken geven de gemeenteraden van Gorinchem, Molenlanden en Leerdam op verschillende momenten hun zienswijze op de voorliggende plannen. Vervolgens neemt het bestuur van Avres een besluit op basis van de voorliggende plannen. Wij vragen aan de drie gemeenteraden om hun opvattingen af te stemmen zodat het bestuur van Avres niet 'kan gaan shoppen' in de verschillende reacties;
- Tijdens het overleg met wethouders hebben wij overigens bepleit om te wachten met de besluitvorming op lokaal niveau tot tenminste na het beraad van wethouders.

Aan de colleges en in het bijzonder de 'Avres-wethouders':

- We zien dat de huidige gemeentebesturen waardering hebben voor onze werkzaamheden worden verricht, echter bescherming voelen wij nog niet. Immers er is geen waarderingsbeleid hoe om te gaan met de aanstaande situatie waarbij de nieuwe -door de gemeente ondersteunde- BV het omzetspotentieel naar zich toe zal trekken.

Laat u niet enkel leiden door de belangen van de gemeenschappelijke regeling maar ook voor de lokale situatie en het gezamenlijk belang

En wij?

De zes stichtingen verdedigen nu hun belangen in een (naar ons gevoel) ongelijke race waarbij wij onvoldoende of niet betrokken zijn geweest, ons onbeschermd voelen door de gemeenten en (door de gemeenten gesteunde) concurrente op ons af voelen komen.

Wij zijn graag bereid alsnog te overleggen over de vraag hoe we de gezamenlijke doelen in het belang van de samenleving kunnen bereiken:

- AVRES staat voor de plaatsing van 60 mensen die in deeltijd beschut werk, (de voormalige "sociale werkplaats") waarbij de markt een reële loonwaarde voor hun inspanning betaalt.
- De gemeentes Gorinchem, Molenlanden en Vijfheerenlanden, die via AVRES participeren en investeren in deze nieuwe kringloop. Zij staat ervoor om diezelfde mensen dicht bij de maatschappij te betrekken en de markt een deel van de loonkosten te laten betalen. Daarnaast zet zij in op bevordering van hergebruik.

- De Stichtingen Kringloop in Ameide, Arkel, Gorinchem, Leerdam, Lexmond en Vianen die hun bestaansrecht verdedigen in het belang van ca. 250 vrijwilligers en 15 betaalde krachten die om uiteenlopende redenen bij hun kringloop werken.

Als het niet mogelijk mocht blijken tot een gezamenlijke aanpak te komen, dan zullen door ons per gemeente, 'beschermingsconstructies' voor de huidige kringloopwinkels worden voorgesteld.

Contactpersonen van de kringloopwinkels in Vijfheerenlanden:

Voor de kringloopwinkels Gorinchem, Vianen en Ameide: Perry Sporken, telefoon 06 212 11 333, mail perrysporken@gmail.com

Voor de kringloopwinkel in Lexmond: Edwin de Jong, telefoon 06 215 64 487, mail info@kringloopzederik.nl

Voor de kringloopwinkel Vijfheerenlanden Leerdam: Cees van Epenhuijsen, telefoon 06 467 609 94, mail cvanepenhuijsen@kringloopvijfheerenlanden.nl